

Usundiõpetuse olümpiaadi juhend 2012/2013 õppeaastaks

Üldine korraldus

Olympiaadil võivad osaleda kõigi gümnaasiumide, kuid ka põhikoolide ja ning kutseõppeasutuste õpilased, kes on sündinud 1992. aastal või hiljem.

Olympiaad koosneb kahest voorust. Esimese vooru ülesandeks on religiooniteemaline essee, mis tuleb saata korraldajatele hiljemalt **4. veebruariks 2013**.

Teise vooru pääsevad kümme paremat õpilast ja see toimub **15.-16. märtsil 2013 Tartus**. Lõppvooru kolmele paremale on välja pandud diplomid ja temaatilised auhinnad, viiele paremale abiturientide rakenduvad Tartu Ülikooli või Tallinna Ülikooli astumiseel soodustingimused vastavalt ülikoolide vastuvõtueeskirjadele. Eraelimeeles peetud ja auhinnatud saavad ka põhikooli astme paremad tööd.

Eelvoor

Olympiaadi eelvoorus osalemiseks tuleb kirjutada essee mahuga 1000–1500 sõna. Essee teemale on kirjutajale abiks lisatud ka sissejuhatav selgitus, millest lähtumine on vabatahtlik.

Esseede teemad:

1. „Viimse reliikvia“ religioonikäsitlus – kujundid, rõhuasetused, moonutused ja mõju

„Viimne reliikvia“ on üks kõigi aegade populaarsemaid Eesti filme, mis on oluliselt mõjutanud eestlaste arusaamu religioonist. Essees on võimalik analüüsida „Viimse reliikvia“ kasutatud stereotüüpe, tegelaste usulisi vaateid, suhtumist kirikusse, religiooni rolli filmis kujutatud tihiskonnas ning selle kõige vastavust reaalsusele. Samuti võib arutada selle filmi mõjukuse põhjuste üle.

2. Kuidas hinnata punkbändi Pussy Riot ülesastumist Moskvas Lunastaja Kristuse kirikus – olid nad huligaanid, sõnumitoojad või midagi muud?

Üks viimase aja enam diskuteeritavaid usulisi sündmusi on olnud Pussy Rioti punkpalvus Venemaa õigeusu peakirikus. Missuguse hinnangu peaks andma sellele ülesastumisele, kuidas hinnata kiriku reageerimist, miks anti Eesti teoloogide poolt sündmusele väga erinevaid hinnanguid, kas punkbändi liikmetele määratud karistus oli adekvaatne jne on teemad, mida võiks essees analüüsida.

3. Suured religioossed mõtlejad on korduvalt öelnud, et kui me räägime Jumalast, siis me ei tea, millest või kellest me räägime (Leszek Kolakowski)

Paljud usklikud inimesed omavad väga konkreetseid ettekujutusi Jumalast, teised mõistavad Jumala all pigem kõrgemat ideed või looduseaduste kogumit. Antud teemast lähtudes on võimalik analüüsida erinevaid jumalakujutusi ning püüda hinnata ning põhjendada, kas mõned nendest on tõele lähemal kui teised. Teisalt paneb religioonifilosoof Kolakowski väide küsima, mis mõtet on ületuldsel Jumalast rääkida?

4. Kõik, mida ma kuulen või näen, on õpetaja, kes õpetab mulle vainset teed. Vee voolamine õpetab mulle, et kõik on muutuv ././ (Milarepa laulud)

12. sajandi Tiibeti luuletaja ja religioosse õpetaja Milarepa laulud on tänini populaarsed. Antud tsitaadis ütleb Milarepa, et loodusest ja ühiskonnast on võimalik õppida välja lugema ka usulisi põhimõtteid. Kas selle väitega saab nõustuda? Kui jah, siis missugused usulised põhimõtted võiksid olla loodusest tuletatavad? Kas seda suudab teha iga inimene?

Esseede hindamisel lähtutakse eelkõige teema lahtimõtestamise ja analüüsi oskusest, kuid arvestatakse ka teemakohaste allikate kasutamist, kriitilist mõtlemist ja vormi korrektsust. Essele tuleb lisada isikuandmed (ees- ja perekonnanimi, kool ja klass, sünniaeg, isiklikud kontaktandmed: telefon, e post).

Essee saata hiljemalt 4. veebruariks 2013 e-aadressil toomas@htg.tartu.ee, sealt saadetakse esseed anonüümselt edasi žüriile.

Žürii koosseis:

1. Meelis Friedenthal (žürii esimees, TÜ raamatukogu vanemteadur)
2. Anne Kull (TÜ usuteaduskonna professor)
3. Roland Karo (TÜ usuteaduskonna teadur)
4. Atko Remmel (TÜ usuteaduskonna teadur)
5. Olga Schihalejev (TÜ usuteaduskonna teadur)
6. Aleksandra Sooniste (Tartu Katoliku Kooli religiooniõpetaja)
7. Joosep Tammo (Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi filosoofia õpetaja)

Lõppvoor

Lõppvoor toimub 15. – 16. märtsil 2013 Tartus ja seal keskendutakse juba traditsiooniliselt maailma usundite tundmisele ja küsimusele, kuidas Darwin ning tema evolutsiooniõpetus on mõjutanud religioosseid arusaamu. Viimane teema on ajendatud Charles Darwini „Liikide tekkimise“ eestikeelse tõlke ilmumisest 2012. aasta septembris. Eelvooru kümne parema essee autoriga võetakse ühendust ja antakse neile teada lõppvooru toimumise täpne aeg ja koht.

Teise vooru ülesanded sisaldavad küsimusi ja ülesandeid eelmises lõigus nimetatud teemadel ning lühiesseed. Nendest teemadest ülevaate saamiseks soovitatakse tutvuda järgmise kirjandusega:

- Darwin, Charles** «Liikide tekkimine» Eesti Loodusuurijate Selts, 2012 (või siis Darwinit ja tema vaateid tutvustavad artiklid, näiteks ajakirjadest „Eesti Loodus“ nr 2, 2009, „Akaadeemia“ nr 7, 2012).
- Hiob, Arne** «Religioon minevikus ja tänapäeval» Johannes Esto Ühing, 2011
- Jürgenstein, Toomas, Schihalejev, Olga** «Usundimaailma suured küsimused» Koolibri 2011.
- Halme, L, Parviola, J, Sjöblom, T, Vaaramo, R.** «Usundid» «Mütüdid, jumalad, tavad, Sümbolid» Koolibri 2010.
- Patridge, C** (toimetaja). «Maailma usundid» Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2006.
- Bowker, J.** «Maailma usundid» Varrak 2004.

Samuti toimub teises voorus eelvooru essee kaitsmine. Autor esitab lühidalt oma eelvooru essee põhiseisukohad ja vastab žürii poolt esitatud küsimustele.

Täiendav info e-mailil toomas@htg.tartu.ee